

HMS VICTORY (ŐFELSÉGE HAJÓJA)

Üdvözljük a **HMS VICTORY** fedélzetén, ez az ilyen nevet viselő 6. hajó. Ez a világ legrégebbi, még működőképes hadihajója, és a Királyi Tengerészet parancsnoksága alatt álló Second Sea Lord zászlóshajója.

A Thomas Slade tervezte hajót 1778-ban adták át. A **HMS VICTORY** 1812-ig teljesített szolgálatot.

Építés:	1759. július 23-án
Vízrebocsátás:	1765. május 7-én
Hol épült:	Chatham dokk (Kent)
Legénység:	850 fő (821 Trafalgar-nál)

A **HAJÓN** végighaladva vigyázzanak a **FEJÜKRE**, mert a felettünk húzódó gerendák igen **ALACSONYAN** vannak elhelyezve. Tartsák be a jelölt útvonalat, amely **CSAK EGYIRÁNYÚ**.

A fedélzetén **DOHÁNYOZNI, ENNI** és **INNI TILOS**.

E tájékoztatóban látnak egy vázlatos rajzot a hajóról, amely bemutatja a fontos részeket.

FÉNYKÉPEZNI CSAK A FELSŐ FEDÉLZETEN LEHET.

A Victory utaskísérői az egész hajón a rendelkezésükre állnak, hogy válaszoljanak az esetleges kérdéseikre.

A SZOLGÁLATI KÖVETELMÉNYEK VAGY A HELYREÁLLÍTÁSI MUNKÁK MIATT ESETLEG EGYES TERÜLETEK NEM LÁTOGATHATÓK.

Nagy kabin (1) Ez volt az admirális szálláshelye. Ez két részre van felosztva: az ebédlő, ahol most állunk. Itt fogadta a tiszteket és tartott számukra rövid eligazítást; a nappali kabin volt az irodája, ahol láthatják Nelson kerek asztalát. Ez az egész terület a felső ágyúfedézet részévé vált, amikor a hajó ütközetbe ment. Az ágyúkat a két oldalon lévő lőréseknél helyezték el, és szükség esetén a taton is. A portrék balról: a Nelsont ábrázoló portét Leonardo Guzzardi festette; Emma, Lady Hamilton, a kedves; a lányuk Horatia és Lord Nelson mint altengernagy. Az egyenruha másolat arról az egyenruháról, amit Nelson Trafalgar-nál viselt: kb. 1 méter 68 centi magas volt. Kifelé menet elhaladunk a hálófülkéje mellett, itt láthatjuk az ágyának másolatát. A legtöbb főtisztnek ilyen kárpitozott ágya volt. Ez lett a koporsójuk is, ha a tengeren haltak meg.

Felső ágyúfedézet Ez volt a hajó fő fedélzete, és az időjárástól függetlenül mindig nyitva volt. Ide rendelték fel a matrózokat, ha büntetést kaptak. Itt lábvasat **(2)** tettek rájuk, és általában másnap kapták meg a büntetésüket a tatfedélzetén a hajó legénysége előtt. Megkorbácsolták őket a kilencágú korbáccsal, ott láthatják, amint lóg a lábvasak mellett. A hosszú kátrányos kötél neve az „ösztoke” vagy „serkentő”, ezt arra használták, hogy ösztönözzék a legénységet a keményebb munkára, ha kicsit lazítottak. A fedélzet elején van a hajókórház **(3)**, fa és vitorlaváson válaszfal választja el a fedélzet többi részétől. Ezt könnyen eltávolították innen csata előtt, amikor ez a rész is az ágyúfedézet részévé vált, s a kórházat levitték a legelső fedélzetre.

Előfedézet (4) Ez volt az egyetlen olyan hely, ahol a tengerészek dohányozhattak, és egy kicsit pihenhettek. Mindkét oldalon látnak egy 68 fontos ágyút, ezek tarackok. E rövid távra hordó fegyverek nagy kárt okozhattak más hajókban. A fedélzetén hátul van a harangtorony. A harang minden félóránban ütött, hogy jelezze az időt a tengerészeknek. A fedélzet közepén egy fekete tölcser van, ez távolítja el a füstöt a hajó gyomrából.

Tatfedézet (5) Lord Nelson innen irányította az ütközetet, amikor meglőtte egy mesterlövész a francia „Redoutable” hajóról. Halálos sebet kapva zuhant a fedélzetre, pontosan azon a helyen, amelyet most réztábla jelez. Levitték a legelső fedélzetre, ahol három óra múltán meghalt. A hajó farában van a tatfedézet. Alatta közepén Hardy kapitány kabinja **(6)**. Ő volt a hajó kapitánya a Trafalgar-i ütközetben. Hardy kabinja előtt áll a hajókerék, és a mágneses iránytű az iránytűtartóban.

A felső fedélzet két oldalán repeszgyűjtő hálók vannak, amelyekben függőágyakat helyeztek el a csata során a muskéták golyóitól és a repeszektől való védelem céljára. Ha egy tengerész kizuhant a fedélzetről, kidobták neki a függőágyat, hogy abba tudjon belekapaszkodni. A hajónak négy árboc volt: az orrárboc, az előárboc, a főárboc és a tatárboc. A hajón 37 vitorlát lehetett kibontani, és maximum 11 csomó sebességgel (20 km/óra) tudott vitorlázni.

Középső ágyúfedézet E fedélzet elején baloldalon (port) van egy 24 fontos vaságyú, melynek súlya 2¼ tonna **(7)**. A **HMS VICTORY**-n 104 különböző kaliberű ágyú volt. A brit tüzérek 90 másodperc alatt tudták elsűtni és újra tölteni az ágyúkat tüzeléshez. Az ágyú mellett láthatnak egy nagydarab, nem robbanó löveget. Szerkezeti károk okozására ilyen nagy kör alakú löveget használtak. Ez 76 cm-re tudott behatolni tölgyfába, így a szétrepülő faszilánkok sokakat megsebesítettek. Láncos löveget alkalmaztak a vitorlák és a kötélzet károsítására. Rúd alakú löveget használtak a vitorlarudak és az árbocok leszakítására. Kartáccsal szórták meg az ellenséget a kézitusában. A cél az ellenséges hajók elfogása és nem az elsüllyesztése volt. Ezért a legénység pénzjutalomra számított. E mellett az ágyú mellett látható a hajókonyha, ahol az egész hajó legénysége számára készült az étel (Trafalgar-nál 821-en voltak). A tengerészek ezen a fedélzeten éltek.

Alsó ágyúfedézet (8) Az e területet szegélyező tölgyfa palánk eredeti. Ez a fedélzet szolgált a tengerészek fő szálláshelyeként. Éjszakánként 480 férfi aludt a gerendákról lelógó függőágyakban. Reggel a függőágyakat feltekerték, átvitték a felső fedélzetre, és a repeszgyűjtő hálókba helyezték. Az étkezési idők még jobban összezsúfolódtak. Körülbelül 560 fő 4-8 fős csapatokra osztva ült le az egész fedélzeten felállított kb. 90 asztalhoz. A reggeli a burgoo nevű zabkásából és az úgynevezett „skót kávéból” állt, ez morzsolt, pirított kétszersültből és melegvízből készült. Az ebéd sózott marhából, sertésből vagy néha halból készült ragu zabkásával és szárított borsóval. Néha volt még hozzá vajjas vagy sajtos kétszersült. Az egészségük megóvása és a skorbut leküzdése céljából citromlevet, friss húst és zöldségeket is szereztek, amilyen gyakran csak lehetett. A tengeren töltött hosszú időszakok után azonban az élelem minősége romlott; a kétszersült megsziksikesedett, a sajt gyakran megromlott és a vaj megavasodott. Az ivóvíz minősége is romlott, ezért az emberek naponta kaptak 4,5 liter sört vagy egy liter bort, vagy negyed liter rumot vagy pálinkát. Bár ez nagy mennyiségű alkohol, a részegség súlyos vétségnek számított. A tengerészek havonta kaptak egy kilogramm dohányt is, amit általában rágtak; a nyálát köpöcsészékbe köpködték. A fedélzet végén található a fegyverterem; itt lakott a tüzér és társai, a káplán és a tengerészkadét.

A nagy lőszerraktár (9) Most a nagy lőszerraktárban állunk. Ez a rész a hajó első részét foglalja el. Általában egyetlen fedélzeti nyíláson át lehetett ide bejutni átjárók bonyolult hálózatán át a fenti tatfedélzetről. Új átjárót vágtak a válaszfalon át a látogatók biztonsága érdekében.

A lőszerraktár három külön teremre oszlik, a puskaapor raktárra, a töltő teremre és a lámpások termére.

Lőporraktár. A lőporraktárban (ahol most állunk) 35 tonna lőport tároltak 784 ládában, mindegyik ládában 100 font lőpor volt. Ha meggyulladt, a 35 tonna robbanó ereje 47 tonna TNT-vel ért fel. A ládákat, amelyeket réz és mogyoróvessző abroncsokkal kötötték át a szikraképződés megelőzése céljából, több rétegben rakták egymásra, úgy, hogy nyers bőroket raktak közéjük, nehogy a súrlódástól felmelegedjenek. Trafalgar-nál 7,5 tonna lőport használtak el. A válaszfalak rézbevonatúak a szikrák elleni védelem céljából, bár a védőköpeny fő célja az, hogy távol tartsa a patkányokat; a patkányok veszélyes módon elhordhatták a puskaport a hajó más részeibe. Faszén-réteget helyeztek a raklapok és a fedélzet közé, hogy a nedves hajófenékről magába szívja a nedvességet.

Töltő terem. A következő rész a töltő terem az egyetlen bejáratból vezető létrával. Itt a puskaport áttették egy nagy tölgyfa garatba, és pontosan lemérték réz lapáttal a tölténytaszkákba. Akkor a tölténytaszkákat megjelölték, és polcokon tárolták, vagy áttették a felakasztott tárákba. E polcok alatt külön fiókok voltak a kiszóró puskaapor összegyűjtésére. A fedélzetet ólommal bélelték a szikra elleni védelem céljából. Rézbevonatot is alkalmaztak a válaszfalakon. A lőszerraktár ajtájával szemben van egy kis kosár, ahová az üres tölténydobozokat (úgynevezett „farekeszeket”) tették, amelyeket csata közben visszaküldtek újratöltés céljából. Amikor ezeket újratöltötték, a „farekeszeket” továbbadták az egyetlen átjárón át a 32 fontos ágyúkat lőszerral ellátó emberi láncnak.

A lámpások terme. A lámpásokat egy elkülönített teremben gyűjtötták meg, ami biztonsági célokat szolgált, ide a külön idevezető átjáróból lehetett belépni, amely teljesen elkülönült a lőporraktárba vezető átjárótól. Csata közben a hajó tábori csendőrtisztje és a szakács vigyázott erre a teremre.

A hajófenék (10) A hajófenék a fedélzeten a legnagyobb egybefüggő tároló tér. Itt helyezték el a fenéksúlyt. A Victory esetébe ez 210 tonna súlyú nyersvas tömb a gerincvonaltól jobbra és balra. A nyersvas súlyát növelte a széttérített kavics. Ennek két célja volt: el lehetett távolítani a hajó merülésének szabályozása céljából; a hordók alsó rétegének ágyazataként szolgált szilárd bázis képzése érdekében. Összesen kb. 400 tonna ballasztra volt szükség. Az összes hordót általában lemérték, mikor behelyezték tárolásra, hogy egyenletes szintben maradjon a hajó gerince. Teljes terhelésnél a rakodó térben hat hónapra elegendő ellátmányt volt. A hordókban általában sózott marha, sertés, hal és víz volt. Ezen kívül volt még kétszersült, zab, borsó és hüvelyesek. Vajat és sajtot tartalmazó ládák is voltak. A raktérben a legnagyobb problémát a patkányok jelentették, amelyek rejtve kerültek a fedélzetre a szárított zöldséget tartalmazó zsákokban. Mielőbb el kellett bánni velük, mivel nagyon gyorsan szaporodtak. A sört, bort és égetett szeszesitalokat a rakodótér másik végében szokták tárolni, elkülönítve az ömlesztett áruktól, és mindig a tengerészeti őrség őrzete alatt.

Löveg szekrények. A főárboc előtt és mögött 120 tonnás lövegeket tároltak lövegszekrényekben a hajóágyúk számára.

A legalsó fedélzet (11) Mikor Lord Nelson-t lelőtték, ide hozták, hogy ellássa Dr. Beatty, a hajóorvos. Nelson délután 4 óra 30 körül halt bele a sebeibe. A testet felöltöztették, és egy nagy hordóba helyezték, amit feltöltöttek pálinkával. Ezt a furcsa feladatot azért végezték el, hogy tartósítsák Nelson testét az Angliába való visszaszállításra, ahol a kívánsága szerint el lehet temetni. Amíg a Victory-t Gibraltáron javították, a pálinkát jelentősen felhígították borszesszel a jobb tartósítás érdekében. Amikor a hajó végül hazaért decemberben, megállapították, hogy sikerült Nelson testét sikerült tökéletesen konzerválni. Nelson állami temetésben részesült, és 1806. január 9-én helyezték örök nyugalomra a Szent Pál Székesegyház kriptájában.

E fedélzet első része felé haladva látjuk a vitorlatermet, a horgonykábel csörlőjét és a tűzér, az ács és a fedélzetmester raktereit. Van még két függő lőszerraktár is: a hátsó a 12 fontos ágyúk, az első pedig a 24 fontos ágyúk számára.

Bár főleg tárolásra használták, ez volt a legalacsonyabb fedélzet a hajón szálláshelyek számára. Itt lakott az orvos, az élelmezési tiszt, a hajó steward és a kapitány szolgálója, míg az első részben lakott a fedélzetmester és az ács. A többi területet a tengerészkadét használta, aki a hátsó nyitott részen étkezett. Ez a fedélzet a merülési vonal alatt volt, és ezért biztonságban volt az ellenség ágyútűzétől. Vészhelyzetben a betegek elhelyezésére és csata közben mütőként is használták.

Az ütközetek időpontjai

Armada	1588	Sole Bay	1672
Dover	1652	Schooneveld	1673
Portland	1653	Texel	1673
Gabbard	1653	Barfleur	1692
Schevening	1653	Ushant	1781
Négynapos ütközet	1666	St. Vincent	1797
Orfordness	1666	Trafalgar	1805

A Victory fegyverzete Trafalgar-nál

Előfedélzet:	2 x 12 fontos ágyú
	2 x 68 fontos hajótarack
Tatfedélzet:	12 x 12 fontos ágyú
Felső ágyúfedélzet:	30 x 12 fontos ágyú
Középső ágyúfedélzet:	28 x 24 fontos ágyú
Alsó ágyúfedélzet:	30 x 32 fontos ágyú

A **HMS VICTORY**-t 1922. január 12-én hozták ebbe a dokkba, hogy megőrizzék az utókor számára. A Victory helyreállítását a Védelmi Minisztérium biztosítja és a Tengerészeti Kutatási Társaság támogatja a Victory megmentése Alapítvány révén. A hajót 1928-ban nyitotta meg a közönség számára V. György Király. Eddig a **HMS VICTORY**-nak 33 millió látogatója volt.

Köszönjük, hogy megtekintette a **HMS VICTORY**-t. emlékeztetjük, hogy a jegyével megtekintheti a Királyi Tengerészeti Múzeumot is, amely örömmel várja a látogatását.